

מאמר טיעון

כבר למדנו לזהות את היסוד המארגן של מאמר טיעון. מטרתו של מאמר כזה היא **לשכנע** את הקוראים.

✿ קראו את הטקסט שלפניכם, ובמהלך הקריאה סמנו בו את הטענה ואת הנימוקים לטענה.

עם הספר!?

1 פעם בשנה, בעיקר לקראת שבוע הספר, עולה הטענה כי בני הנוער כמעט אינם קוראים ספרים. המו"לים (מוציאים לאור) מתלוננים כבר שנים רבות על ירידה בהיקף הקריאה. אליהם מצטרפים הורים, מורים ומחנכים, המעלים את הטענה שאין הם מצליחים לשכנע את בני הנוער לקרוא ספרים.

5 לטענת רבים, בשנות הילדות המוקדמות נחשפים הילדים לספרים הן בבית והן בגן הילדים. ההורים או הגננות מקריאים לילדים ספר המותאם להם הן מבחינת הנושאים והן מבחינת השפה. הפסקת הקריאה מתחילה בגיל העשרה. בניגוד לשפע הספרים המיועדים לגיל הרך, מבחר הספרים העומד לרשות הצעירים הולך ומצטמצם. הסיבות לכך הן שהמו"לים חוששים להוציא ספרים חדשים לצעירים, כי אין הם יודעים מה טעמם של הצעירים. נוסף על כך, הצעירים

10 כיום אינדיבידואליסטים, רב-גוונים וביקורתיים, וקשה "לקלוע" לטעמו של ציבור מגוון כל-כך. סיבה אפשרית נוספת להפסקת הקריאה בגיל הנעורים היא העובדה שבתקופתנו הצעירים חשופים לגירויים רבים כמו חוגים שונים, טלוויזיה, מחשבים ואינטרנט. מצד אחד, הצעירים מעדיפים לבלות את זמנם החופשי בפעילויות שיש בהן "אקשן" לעומת הספר ש"הפעילות" מולו היא פסיבית. ומצד אחר, הצפייה בטלוויזיה מפעילה אצל הצופה שני חושים: ראייה ושמיעה, ואילו הספר דורש הפעלת חוש לראייה בלבד. הקריאה בספר דורשת הפעלת הדמיון, ואילו בטלוויזיה אין בו צורך, משום שהכול מוגש מן המוכן.

20 למרות המצב העגום החברה הישראלית אינה משלימה עם המצב, כי היא חוששת לדמותה. בני נוער צעירים, שאינם קוראים, סביר להניח שלא יקראו גם כשיתבגרו, והספרות היא תרבות. ההוכחה לכך שהחברה הישראלית עדיין אינה מרימה ידיים, היא ההקפדה על קיומו של "שבוע הספר" מדי שנה בשנה, בתקווה שרבים ינצלו הזדמנות זו לרכוש ספרים, לקרוא אותם, ואולי כך תתפתח ידידות מופלאה בין האדם לבין הספר.

לפניכם מבנה של טקסט טיעון. העתיקו מהטקסט את המשפטים המתאימים לכל רכיב.

הצגת הטענה

נימוקים והוכחות

מסקנה

כתיבת מאמר טיעון

כאשר אתם תתבקשו לכתוב מאמר טיעון, השאלה תכיל טענה, ואתם תתבקשו להביע את דעתכם עליה. אתם יכולים להסכים עם הטענה או להתנגד לה.

שלב 1 העלאת רעיונות

לפני שמתחילים בכתיבה, כדאי לערוך טבלה שבה תכתבו נימוקים לשני הצדדים. **שימו** , אל תכתבו בטבלה הסברים ודוגמאות. המטרה היא **לארגן את הרעיונות**.

מסכים עם הטענה (או החלטה או הצעה)	מתנגד לטענה (או החלטה או הצעה)
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____

שלב 2 **קביעת הדעה**: החליטו אם אתם מסכימים עם הטענה או מתנגדים לה.

שלב 3 **הכתיבה**: נתחיל בתרגול באמצעות המשימה שלפניכם.

✿ **משימה**: אחת העיריות החליטה להציב מצלמות בבתי הספר שבשיפוטה כדי להתמודד עם בעיית האלימות. הביעו את דעתכם על החלטה זו.

שלב 1 העלאת רעיונות

נגד החלטה	בעד החלטה
1. פוגע בפרטיות התלמידים. 2. השיטה לא-חינוכית, מבוססת על מעקבים. בית ספר צריך לפעול בשיטות חינוכיות.	1. המצלמות ירתיעו את התלמידים המתנהגים באלימות. 2. בזכות המצלמות תשרור אווירת ביטחון בחצר בית הספר.

שלב 2 - **קביעת הדעה**: נניח שאנחנו מסכימים עם החלטה.

שלב 3 - הכתיבה

בשלב הזה אינכם חייבים לעשות זאת.	כדאי להתחיל את הקטע בפתח, שיהיה בו רקע.	פתיח
אחת העיריות החליטה להציב מצלמות בבתי הספר שבשיפוטה כדי להתמודד עם בעיית האלימות.	יש לחזור על הטענה הכתובה בשאלה.	הטענה
אני מסכימה עם ההחלטה הזו מכמה סיבות.	אני תומך / לא-תומך בהחלטה מכמה סיבות. אני מסכימה / לא-מסכימה עם הטענה מכמה סיבות.	הבעת הדעה
המצלמות ירתיעו את התלמידים המתנהגים באלימות וימנעו זאת מהם. הפחד מפני ענישה, אם יזוהו באמצעות המצלמות, יגרום להם לחשוב פעמיים לפני תגובתם. קרו מקרים, שמעקב צמוד הפחית את האלימות אצל תלמידים.	הנימוק עונה על השאלה "מדוע?", והוא משפט מכליל קצר. הקפידו להשתמש בשם פעולה או בנושא סתמי או בשם הפועל (מקור). ההסבר הוא הרחבה של הנימוק. הדוגמה היא אישית. לכתבת החלק הזה תוכלו להיעזר בשלבים לכתבת קטע בעמוד 121.	נימוק 1 הסבר דוגמה
בזכות המצלמות תשרור אווירת ביטחון בחצר בית הספר. כאשר תלמידים יסתובבו בחצר בידיעה שיש עין ששומרת עליהם, הם ירגישו בטוחים יותר.	המאמר שתכתבו יהיה טוב יותר ומשכנע יותר אם תכתבו יותר מנימוק אחד.	נימוק 2 הסבר דוגמה
לפיכך טוב עשתה העירייה שהחליטה לעקוב אחר אלימות באמצעות מצלמות.	הסיום קשור למשפט של הבעת העמדה.	סיום (סיכום או המלצה או מסקנה)

כעת נכתוב את הקטע השלם.

אחת העיריות החליטה להציב מצלמות בבתי הספר שבשיפוטה כדי להתמודד עם בעיית האלימות. אני תומכת בהחלטה זו מכמה סיבות.
ראשית, המצלמות ירתיעו את התלמידים המתנהגים באלימות וימנעו זאת מהם. הפחד מפני ענישה, אם יזוהו באמצעות המצלמות, יגרום להם לחשוב פעמיים לפני תגובתם. קרו מקרים, שמעקב צמוד הפחית את האלימות אצל תלמידים.
שנית, בזכות המצלמות תשרור אווירת ביטחון בחצר בית הספר. כאשר תלמידים יסתובבו בחצר בידיעה שיש עין ששומרת עליהם, הם ירגישו בטוחים יותר.
לפיכך טוב עשתה העירייה שהחליטה לעקוב אחר אלימות באמצעות מצלמות.

משימה: אחת העיריות החליטה להציב מצלמות בבתי הספר שבשיפוטה כדי להתמודד עם בעיית האלימות. הביעו את דעתכם על החלטה זו.

הנה מאמר טיעון שבו אנחנו מתנגדים להחלטה.

<p><i>אחת הצעירות החליטה להציב מצלמות בבתי הספר שביפוטה כדי להתמודד עם בעיית האלימות. אני מתנגדת להחלטה הזו מכמה סיבות.</i></p>	<p>חזרה על הטענה + הבעת עמדה</p>
<p><i>ראשית, הצבת המצלמות חודרת לפרטיות. בהפסקה תלמידים עושים פעולות שונות כמו הסתודדויות עם חברים כדי שאף אחד לא ישמע, או תנועות אופ' היכולות להיראות מוזרות בעיני המתבונן במצלמה וכך לחדור לפרטיות.</i></p>	<p>נימוק 1 והסבר</p>
<p><i>שנית, מעקב אחרי אנשים באמצעות מצלמות איננו חינוכי. יש דרכים חינוכיות אחרות שבהם הספר יכול לנקוט, כמו בירורים ושיחות.</i></p>	<p>נימוק 2 והסבר</p>
<p><i>לפיכך למרות החשיבות במצבם ובאניצה של אלימות בבתי הספר יש למצוא דרך שונה מלזו שהוצעה על-ידי הצעירה.</i></p>	<p>מסקנה</p>

משימה: בשנים האחרונות קרו מקרים רבים של פגיעת ילדים בהולכי רגל, כשהם רוכבים על אופניים חשמליים. יש הטוענים שחובה להגביל את הנסיעה באופניים חשמליים לגיל 16. התייחסו לטענה זו, והביעו את דעתכם עליה.

תחילה כתבו כאן נימוקים "בעד" ו"נגד".

לא-מסכים עם הטענה	מסכים עם הטענה
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

כעת כתבו את המאמר שלכם.

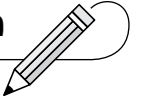
הנה מאמר טיעון שכתב תלמיד.

יש הטוענים שחובה להגביל את הנסיעה האופנייט חמאלייט לאלף 16. אני תומק בטענה מכמה סיבות.

ראשית, אופנייט חמאלייט הם כלי רכב לכל דבר, וכמעט שמאלייט את הנהיגה בכלי רכב האחרים, יש להגביל את הנהיגה האופנייט. המהירות ואפשרויות העצירה האופנייט חמאלייט שונות בתכלית השינוי מאלה שבאופנייט רלייט. הם דומים יותר לכלי רכב הנוסע על הכביש. אפשר לפתח בהם מהירות גדולה יותר, ואז קשה יותר לעצור בפתאומיות. יש לרכוב האופנייט חמאלייט על הכביש ולא על המדרכה כדי לא לפגוע בהולכי הרגל. מאחר שיילדים צעירים לא יכולים לרכוב על הכביש, יש להגביל את הרכיבה על אופנייט חמאלייט. שמצנו לאחרונה על ילדים שנפצעו מרכיבה על אופנייט חמאלייט כי לא הצליחו לשלוט בהם, ועל מקרים שבהם נפצעו הולכי רגל מאופנייט חמאלייט שנסעו על המדרכה.

נוסף על כך, ילדים מתחת לאלף 16 לא-תמיד שמים לב לכל מה שקורה סביבם. החושים של ילדים לא מפותחים מספיק, ויש כאנה שיש להם בעיות קשה וריכוז. לכן הם עלולים שלא לשים לב לסביבה, וכך יקרו אסונות. למשל, מישהו שאני מכיר הקשיב למוסיקה בשעה שרכב על האופנייט שלו. הוא שמ אונות, ולכן לא שמע כלל שרץ אחריו ונבח. כשהוא רצה לפנות ימנה, הוא לא שמ לב לכלל שליטו, ודרס אותו. מהסיבות הללו יש למנוע מצעירים לרכוב לפני גיל 16. רצוי שחוקקו הנושא לה חוק כדי שאפשר יהיה לעצור את התופעה.

משימות

1

לפניכם שתי משימות כתיבה. לאחר שתכתבו את המאמרים שלכם, תוכלו להציץ בעמוד 137 ולראות מה כתבו תלמידים אחרים.

א. בבית ספר בדרום החליטו המנהלת וצוות המורים לחייב את התלמידים לעסוק במחויבות אישית שבה על התלמידים להתנדב במקומות שונים בקהילה. ההתנדבות תתבצע אחרי שעות הלימודים. מספר תלמידים לא הסכימו לפעול אחר שעות הלימודים וטענו שבזמנם החופשי הם רוצים לעשות פעילות עצמאית שלהם. שכנעו את קבוצת הילדים לקבל את דרישת הנהלת בית הספר. תחילה כתבו כאן נימוקים "בעד" ו"נגד".

לא-מסכים עם הטענה	מסכים עם הטענה
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

כעת כתבו את המאמר שלכם.

מאמר טיעון למשימה א

בבית ספר בדרום החליטו המנהלת וצוות המורים לחייב את התלמידים לצסוק מחויבות אישית שבה על התלמידים להתנדב במקומות שונים בקהילה. ההתנדבות תתבצע אחרי שעות הלימודים. אני תומכת בהחלטה זו מכמה סיבות.

ראשית, אלגרוות טובה משמעותה עזרה לקהילה. אמנט נדרש לעשות זאת אחרי הלימודים, אבל לו התנדבות, ויש להתאים אותה לעשות של מקבלי השירות, ולא לעשות של נותני השירות. למשל, במרכז לקשישים יש שעות פעילות שבהן אפשר להקריא לקשישים ספרים או ציתונים או לשוחח אתם בין השעות ארבע לחמש, לכן עלינו להתאים את עצמנו לעשות הללו. נוסף על כך, תרומה לקהילה לא צריכה לבוא במקום השכלה. לכן ההתנדבות צריכה להיות אחרי שעות הלימודים, כדי שלא נפסיד חלק מתחומי הידע המקצועות השונים. הרי לא יעלה על הדעת שנהטל שיצורי אנגלית, מתמטיקה או שפה, שהם חשובים ביותר, ונלך לפעול בהתנדבות לקהילה. לפיכך צודק צוות ההנהלה שדורש מהתלמידים לפעול אחר הצהריים. כך המתנדבים יכולים להרשים תחושה טובה.

מאמר טיעון למשימה ב

יש הטוענים שצנישה היא לא הדרך הנכונה לשנות התנהגות של תלמידים. אני מסכימה עם טענה זו מכמה סיבות.

ראשית, בדרך כלל עונש עוזר רק לזמן קצר. הנענש מקבל את עונשו ככעס, הוא מתמרמר על כך לזמן-מה, ואחרי יום או כמה ימים הוא כבר שוכח שהוא נענש ובלאף מה.

שנית, ילדים "בציותיים" משיכים להתנהג בצורה בציותית. לו הוכחה שצונש לא עוזר בסיפור התנהגות. הוא עלול אפילו לערום ליותר מתחית. תלמיד הכיתה שלי נענש משום שזרק מהחלון כחית של "דיאט קולרה". הוא כעס על המורה משום שהצנישה אותו, ולכן הוא החמיר יותר את ההתנהגות שלו, עשה "דווקא".

לכן עדיף לשוחח עם הילד האלים או עם כל הכיתה, ולה ישכנע ויצור יותר בצונש כדאי להשתמש רק כאפשרות אחרונה, כששום דבר לא עוזר.

משימות

1 קראו את הטקסט שלפניכם, ונהלו עמו דיאלוג.

2 לצד כל פסקה כתבו את הנושא שלה.

3 ענו על השאלות שאחרי הטקסט.

הדור השטוח

אחד העיסוקים המרכזיים של ילדים בימינו הוא צפייה בטלוויזיה. משום כך שאלה מעניינת וקשה שצריך לתת עליה את הדעת היא: כיצד ייראה בעתיד דור הילדים הצמוד למקלט הטלוויזיה?

יש הטוענים כי הטלוויזיה הופכת את המתמכרים לה - ילדים ומבוגרים - לאנשים סבילים, לעתים אדישים. היא איננה תובעת מהצופה בה דבר. הוא רק יושב מולה, והיא עושה את כל השאר. כדי לצפות בסרט בטלוויזיה אין צורך לטרוח כהוא זה: לא להיפגש עם חברים, לא ללכת לבית הקולנוע, ולא לעמוד בתור כדי לקנות כרטיסים.

טענה נוספת היא שהילד השקוע בכורסת הטלוויזיה יהיה אדם פחות חברותי. כבר עכשיו אין הילדים חיים כפי שחיו ילדים פעם: הם אינם הולכים לבקר אצל חברים, אינם מכינים שיעורים בצוותא, אינם מבקשים לאכול אצל חברים וממעטים לשחק בחוץ, באוויר הצח עם חברים וחברות.

יש מחקרים רבים על השפעת סצנות של אלימות בטלוויזיה על הצופה הצעיר או הבוגר. ככל שתרבה לקרוא מחקרים כאלה, כך תגבר מבוכתך. כולם מסכימים שלאלימות השפעה הרסנית.

עם זאת, הילד של היום רואה עולם מעניין יותר בזכות הטלוויזיה. יש סרטים שמעשירים את הידע ומרחיבים את האופקים. עולם ומלואו נגלים לעיני הצופה הצעיר. מצלמות הטלוויזיה מביאות אליו את מצולות הים ואת מערכת הכוכבים, יבשות רחוקות, תרבויות נסתרות ואורח חיים זר לו.

פסקה (1)

1 נושא הפסקה:

פסקה (2)

5 נושא הפסקה:

פסקה (3)

10 נושא הפסקה:

פסקה (4)

15 נושא הפסקה:

פסקה (5)

20 נושא הפסקה:

3

תמר מכיתה ה' נתבקשה לכתוב קטע טיעוני. קראו את המשימה שקיבלה.
יש הטוענים כי הדרך הטובה ביותר להכיר את עולם הטבע היא דרך צפייה בסרטי טבע.
התייחסו לטענה, והביעו את דעתכם עליה.

קראו את הקטע שכתבה תמר, וענו על השאלות שאחריו.

יש דרכים שונות להכיר את עולמנו הטבע המופלא. יש הטוענים כי הדרך הטובה ביותר לצפות זאת היא דרך צפייה בסרטי טבע הנצפים בצרכים שונים בטלוויזיה. אני מסכימה עם טענה זו מכמה סיבות.

ראשית, בטלוויזיה אפשר ללמוד על הצומח הקסום של הצלף החיים ועל הצמחים השונים בלי להסתכן ובלי לפגוע בסביבה. טיול בטבע יכול להיות מסוכן, שכן יש צמחים הצלופים לצרות אבידות נשימה או לארציות מסוכנות. גם הצלף חיים נסתרים צלופים לפגוע במטיילים עד כדי סיכון חיים.

נוסף על כך, יש מקומות שאדם מן השורה לא יכול להגיע אליהם בגלל קשיים גאוגרפיים. למשל, אזורי הקוטב ומצוקי הים מצד אחד והמדבריות המשתרעות למרחקים גדולים מהצד האחר הם מקומות מיוחדים וקסומים שכדי להגיע אליהם צריך לפעמים אמצעים מיוחדים כמו כלי רכב מיוחדים וציד מיוחד. לפעמים דרושים כושר גופני ואפילו יכולת כספית.

יתרה מזו, אנשים שיש להם מאבקות פיזיות לא יכולים ליהנות ממחנות מופלאים רבים שיש בטבע. וכשהם צופים בטלוויזיה, הם לא מרגישים שונים וחריגים, והם יכולים להיות כמו כולם.

לפיכך בעידן הטכנולוגי המתקדם אפשר להגיע קרוב ביותר לחוויה מופלאה גם מכורסת הטלוויזיה.

- א. לאיזו פסקה בטקסט "הדור השטוח" מתייחסת הטענה שקראתם? _____
- ב. בדקו את הקטע של תמר בעזרת המחווון שלפניכם.

מחווון לבדיקת תקינות של קטע

תקין ✓ תקין חלקית ✓ לא תקין x	
	1. האם המבנה תואם את מבנה הטיעון?
	2. האם יש נימוקים? האם כל אחד מהם מנוסח כמשפט מכליל?
	3. האם יש הרחבה לכל נימוק?
	4. האם יש רצף הגיוני וקשר בין המשפטים?
	5. האם יש שימוש במילות קישור?

מכתב במבנה טיעון

בעיתונים רבים יש מדור הנקרא "מכתבים למערכת". במדור זה אנשים נוהגים לכתוב על **תופעה** שהם מְגַנִּים או מעריכים, או **תגובה** על מאמר שקראו בעיתון.

למדנו לכתוב מכתב רשמי, וכעת נראה כיצד כותבים **מכתב טיעוני**.

מכתב במבנה טיעון דומה למכתב הרשמי, שכן אין קרבה בין הכותב או הכותבת לבין הנמען או הנמענת.

ובכל זאת יש כמה שינויים.

- אין חובה לכתוב תאריך עברי.

- אין חובה לכתוב "הנדון".

- חשוב להוסיף **רקע** כדי לדעת בעקבות מה אנחנו כותבים.

קראתי את מכתבך / את המאמר בנושא..., ואני מבקש/ת להתייחס לדברים שנאמרו.

- אין צורך לכתוב כתובת מלאה, די לכתוב את השם ואת העיר.

26/10/17

לכבוד

צורק "אקולוניה וסביבה"

שלום רב,

כאילו האחרון של "אקולוניה וסביבה", אוקטובר 2017, הופיעו מספר מאמרים שעסקו בהצטיית הרס הטבע שנאדם על-ידי פיתוח ובנייה. ברצוני להתייחס למאמרו של יואב שאי.

אני מסכימה מאוד עם דעתו של מר שאי, הטוען שמדינתנו צלולה למהפך לציר אפורה של טון ואספלט ללא שום שדות מוריקים ושטחים פתוחים, את נמשך לבנות על כל שטח ירוק. מצב כזה יביא להרס של הטבע. אמנם מר שאי מצלח בהבנה את הצורך בפיתוח המדינה, אך הוא מאשים את ממשלת ישראל, שאינן מצודדות חיסכון בשימוש במשאבי הקרקע, כאילו אינן חשבות לנולד הפתוח.

אני - כמו את שמי - כואבת את הכרסום השטחית התוחית. השטחית
התוחית הט הבסיס לחייט, לכן טמנה סכנה בהיצלמות. שטחית תוחית
הט מקור לייצור ולהספקה של מלון ולהחדרת מיט למי התהוט. הט
מסקיט מקומות ביאוי לשעות הפנאי ולנופש בחיק הטבע החשוב לנשמת
האדם.

כיתוח וקליטת צוליט הט חשוביט, אבא צלינו לשמור שהממשלות שלנו לא
תאבדנה את האילון בין הצורק בהתפתחות, בצמיחה כלכלית ובקליטת
צלייה לבין הבטחת רווחה אמיתית לאוכלוסיית המדינה.

בברכה,

טל נר

